

Mirar-se el món des d

Hi ha qui es deu haver sorprès de l'adhesió de Lluís Llach a la comarca del Priorat. Semblaria com si *Porrera* fóra una rèplica meridional del llunyà *Verges 50*, però no ha estat així. El cantant empordanès ha retrobat el poble natal de la seua mare, un entorn molt particular per a la creació d'un lirisme colpidor i contrastat. Això és el que és *Porrera*: un poble de 400 habitants, enmig d'una geografia aïllada, que ha estat víctima de les més sagnants desgràcies econòmiques. No es va salvar de la fil·loxera ni s'ha salvat del destí fatal de l'esperançadora avellana. Viu en una austeritat que s'assimila a la rudesia i a l'eixutor d'un paisatge que obliga "a mantenir-hi una relació passional molt diferent de la suavitat de l'Empordà, de la suavitat dels horitzons, de la generositat d'un paisatge humit", explica Llach. I aquest medi que el cantant de Verges ha retrobat ara fa tres anys, es transforma en una obra universalista creada conjuntament amb Miquel Martí i Pol. Com en *Un pont de mar blava*, Llach posa de manifest el mestissatge com a valor potencial –i real– d'una realitat que és la nostra; com a motor de futur de la civilització mediterrània i de l'ésser humà en tota la seua dimensió. Però si en el treball anterior, l'amalgama inherent als temps que corren, o una confraternització més utòpica que real es materialitzava en una harmoniosa i sorprenent conjuminació d'estils musicals de caire ètnic–arabitzant o hel·lènic–, a *Porrera* es perpetua el concepte de convivència, de mestissatge, que és, a banda de tot, una de les pedres angulars de l'actualitat finisecular. Concretament, el primer tema, que porta el nom del disc i del poble, presenta ritmes amb reminiscències àrabs creats per Jordi Armengol i Manel Rabinad, amb la voluntat de reincidir en el mestissatge com a essència de la civilització actual. I és que la puresa passa avui potser més per un intercanvi, una contaminació i una tolerància interètniques que no per una visió ària i xenòfoba de la qüestió. I això és el que queda assumit d'una manera menys reivindicativa –més normalitzada, de fet– que en el treball anterior, però ben present també en *Porrera*: la realitat avui és mestissa per definició. Aquesta torre de Babel, aquesta Borsa que és el món –com el qualificà, en el seu temps, Voltaire mateix– pot veure's des del particularisme local de cada poble, sense negar cap relació de veïnatge. "*Porrera* és una manera de veure el món i nosaltres mateixos,

**'Porrera',
el nou treball
de Lluís Llach,
reclama una altra
manera de viure,
més humana,
més civilitzada,
que defuig
els paisatges
angoixants
de l'actualitat.
Un disc que
es presentarà
el dia dia 28 de
novembre
al Teatre Victòria
de Barcelona.**

des de finestres diferents del poblet. Des de cada finestra es veu un horitzó del qual es pot explicar una història, però sempre mirant l'enllà de les cases, del paisatge. Caure en la descripció del poble tenia per a mi un interès molt limitat", explica Llach.

Nostàlgies a banda, *Porrera* va més enllà de qualsevol intenció de recreació figurativa i fidel d'un passat que el cantant no ha conegut. Hauria estat una ficció, per versemblant que fóra, potser poc real que, al capdavall, no interessava el seu autor. La immediatesa del fet, els actes circumstancials o els accidents quotidians no són sinó plataformes de llançament d'uns ideals que emergeixen en un esdevenir rústic, primari com el de *Porrera*. Llach ha volgut fer d'aquesta població, amb una identificació ben especial, un univers hermètic, intensament local, aïllat com és en la realitat; però un univers positivament expansible a una universalitat sense fronteres. I en això està la paradoxa, conceptual –i forçosament semàntica– del treball: l'equilibri entre la universalitat i el localisme ancorat en una tradició perenne. Una paradoxa que, a més, es ratifica en l'estructura mateixa de *Porrera*. L'ordre dels temes conté una intenció molt estudiada que concreta aquest procés universalitzant d'un escenari que viu aïllat dels principals nuclis de comunicació. "*Porrera*" presenta la terra de l'avellana, una terra apta per a emocions visceral, plena de topònims originals, amb totes les connotacions, conegudes només d'iniciats i veïns. "*Món*" és el tema que tanca, d'una manera molt positiva, un desafiament que supera les fronteres i els altres tabús de l'imaginari col·lectiu. Un tema que acota i manté alhora una correspondència amb l'univers hermètic que és el poble mateix. La prova n'és la repetició musical idèntica en "*Porrera*" i "*Món*".

Però hi ha més. *Porrera*, en la seua intensitat local, conserva intactes uns valors humans bàsics i essencials que la dinàmica dels nostres dies s'ha encarregat d'esborrar en favor d'unes opcions materials, d'unes banalitats consumibles i traduïdes en font de reconeixement social; o de prosperitat personal. *Porrera* és "un cant a l'amor, l'amistat, el treball i la natura", uns atributs que Llach i Miquel Martí i Pol han resumit a "Embruix de lluna". I en l'univers ara intel·lectualitzat circulen uns personatges al·legòrics –Maria Honesta, Joan Treball– portadors d'aquests valors, purs, incombustibles, poc accidentals, que viuen al ritme d'un xarleston o d'un vals

Porrrera

amb aires de festa major o d'ambient de casino de principi de segle. Tot i així, no es tracta, una vegada més, d'una visió nostàlgica d'un ambient de poble, sinó d'un divertiment de l'autor "al servei d'algunes historietes que vull contar en el Porrrera de l'any 95, no del passat".

Un paisatge utòpic, poc mediatitzat, que copsa, a més, d'una manera impactant, una realitat brutal com la dels conflictes bèl·lics internacionals, i sobre el qual s'impressionen directament, convulsivament, sense els camuflatges dels ritmes estressants. Un medi que denuncia la injustícia i que crida el retorn als valors humans "sobre els quals l'ésser humà ha de basar el seu aprenentatge i pot fonamentar la seva felicitat. Perquè la societat no ens ensenya a ser feliços. Ens ensenya matemàtiques, però no estima; no ensenya filosofia per remordiments, com tampoc no ens ensenya convivència, que és un art difícil d'aprendre. Se'ns ensenya a ser Mario Conde; aquest és el nostre model social. I quan ens adonem que tot això resulta superficial, la vida esdevé absurda. Hem d'aprendre a estimar, i a estimar aquests valors, absolutament abandonats. I en aquest sentit, el poble de Porrrera m'ha ajudat a veure i a explicar que nosaltres en tenim el secret, que podem escombrar totes les banalitats". Una obra doncs, que vol ser un crit de consciència en favor "d'una altra manera de viure", que no significa, ni de lluny, una reconsideració de la vida rural, sinó un acomodament amb si mateix i amb la societat en què un hom viu.

Una visió que abandera un optimisme esperançador, que milita en l'esdevenir d'una col·lectivitat que s'entén, tristament, en el termini de l'esperança de vida humana sense veure-hi més enllà. "Tinc moltes esperances en aquesta societat, tot i que sóc conscient que de segur no viuré per veure els canvis. I és que una gran part dels nostres errors es basen en aquella militància que consisteix precisament a entendre que el nostre temps de vida individual no té res a veure amb el temps de vida universal. I, per tant, quan el pèndol de la història va en direcció contrària, la gent cau en la depressió d'abandonar el vaixell. Però la mirada que hem de llançar sobre el món ha de ser més generosa que l'egoïsme dels nostres setanta anys de vida, perquè participem en una estranya religió, en una llarga aventura que, n'estic segur, tindrà un final molt més feliç que no el nostre propi final."

Eliseu T. Climent

